

การศึกษากาการบริหารจัดการ การท่องเที่ยวแบบชุมชนมีส่วนร่วม กรณี หมู่บ้านโคกโก่ง อำเภอภูพานาญณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ มีวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อ ศึกษาการบริหารจัดการ การท่องเที่ยวแบบชุมชนมีส่วนร่วมในด้าน การจัดการครัวชาบ้าน การมีส่วนร่วมของชุมชน และความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวจากการบริการบ้านพักสัณณัฒนธรรมชนบท รวมทั้งศึกษาปัญหาอุปสรรคและแนวทางพัฒนาการบริหารจัดการ การท่องเที่ยวแบบชุมชนมีส่วนร่วมบ้านโคกโก่ง ประชากรและกลุ่มตัวอย่างแบ่งเป็น 2 กลุ่มคือ ประชากรที่เป็นตัวอย่งในกลุ่มสมาชิกร่วมกิจกรรมการท่องเที่ยวบ้านโคกโก่ง จำนวน 106 คน และกลุ่มนักท่องเที่ยว ช่วงเวลาดันนาาคม 2545 - เดือนมกราคม 2546 จำนวน 40 คน โดยใช้เครื่องมือแบบสัณณัฒนที่มีโครงสร้างตามกรอบคิดการวิจัย เก็บข้อมูลจากกลุ่มสมาชิกชาบ้านร่วมกิจกรรมการท่องเที่ยว และแบบสอบถามความพึงพอใจจากการเข้าพักและร่วมกิจกรรมของนักท่องเที่ยว การสัณณัฒนธรรมบ้านโคกโก่ง การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรม SPSS for Windows คำนวนค่าสถิติ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษาพบว่า

1. การจัดการครัวชาบ้าน 6 ด้าน ได้แก่ ด้านโครงสร้าง ด้านผู้นำ ด้านเป้าหมายร่วม ด้านกิจกรรมร่วมกัน การประสานงานและการสื่อสารและการติดตามประเมินผลพบว่าในภาพรวมทั้ง 6 ด้าน ระดับค่าเฉลี่ยของสมาชิกอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.82$) โดยมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเรียงจากมากไปหาน้อยคือ ด้านกิจกรรมร่วมกัน ($\bar{X} = 3.94$) ด้านการประสานงานและการสื่อสาร ($\bar{X} = 3.90$) ด้านโครงสร้าง ($\bar{X} = 3.88$) ด้านเป้าหมายร่วมกัน ($\bar{X} = 3.77$) ด้านผู้นำ ($\bar{X} = 3.77$) และด้านการติดตามประเมินผล ($\bar{X} = 3.66$)

2. การมีส่วนร่วมของชาบ้านโคกโก่ง ใน 4 ด้าน พบว่าค่าเฉลี่ยภาพรวมอยู่ในระดับมีส่วนร่วมมาก ($\bar{X} = 3.79$) โดยมีค่าเฉลี่ยเรียงจากมากไปหาน้อยคือ ร่วมรับประโยชน์ ($\bar{X} = 4.03$) ร่วมดำเนินการ ($\bar{X} = 3.99$) ร่วมตัดสินใจ ($\bar{X} = 3.61$) และร่วมวางแผน ($\bar{X} = 3.53$)

3. ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวใน 6 ด้าน พบว่าภาพรวมพึงพอใจมาก ($\bar{X} = 3.67$) โดยมีค่าเฉลี่ยเรียงจากมากไปหาน้อยคือ ความพึงพอใจด้านวัฒนธรรมและวิถีชุมชนมากที่สุด ($\bar{X} = 4.24$) ด้านกิจกรรมที่เตรียมให้นักท่องเที่ยว ($\bar{X} = 3.89$) และด้านความพอใจโดยรวมเมื่อเทียบกับค่าใช้จ่าย ($\bar{X} = 3.88$) ส่วน 3 ด้านที่เหลือ อยู่ในระดับพอใจ ปานกลาง คือ ด้านการต้อนรับและบริการ ($\bar{X} = 3.49$) ด้านความปลอดภัย ($\bar{X} = 3.36$) และด้านสถานที่ ($\bar{X} = 3.21$)

4. ปัญหาอุปสรรค ด้านความปลอดภัยที่รู้สึกจากนักท่องเที่ยว เรื่องแสงสว่างทางเดิน การจัดเวรยามในการดูแลความเรียบร้อย

5. แนวทางพัฒนาในด้านการจัดการครัวชาบ้าน ในเรื่องพัฒนาความเข้าใจให้เห็นความสำคัญการติดตามประเมินผล ขณะที่ด้านการมีส่วนร่วมควรพัฒนาและให้ความรู้ ความเข้าใจในกระบวนการวางแผน และชาบ้านนักท่องเที่ยวควรมีการพัฒนาเพิ่มความพึงพอใจในลำดับสถานที่ที่พักและหมู่บ้าน ด้านการต้อนรับและบริการและด้านความปลอดภัย ในการท่องเที่ยวแบบบ้านพักสัณณัฒนธรรมชนบทกับภาคการเกษตรในชนบท การท่องเที่ยวสามารถเสริมรายได้ภาคการเกษตรนำผลผลิตการเกษตรที่มีอยู่หรือสินค้าท้องถิ่นที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะกลุ่มชนมาเชื่อมกับการท่องเที่ยวได้ร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับการเกษตรที่มีในท้องถิ่นหรือเชื่อมโยงผลผลิตการเกษตรจากท้องถิ่นนำไปสู่เมืองโดยอาศัยการท่องเที่ยว เป็นการพัฒนาภาคเกษตรของชาชนบทในด้านการท่องเที่ยว

The objectives of this research were 1) to study the community participation based on management with Home Stay tourism with organization, community participation and tourists' satisfaction of accommodation as well as their contact with rural culture and 2) to investigate problems and guidelines for the development of such management at Khok Kong Village, Ku Chi Narai District, Kalasin Province. The two sampled groups consisted of 106 members of the tourist activity group at this village and 40 tourists, all selected through purposive sampling. Data collection was done with the group members by interviewing while the questionnaire on satisfaction of accommodation and activity participation as well as contact with rural culture of this village was collected from tourists themselves. Data analysis was carried out by the SPSS for Windows program statistically for the percentage, arithmetic mean and standard deviation.

The results of the research :

1. The organization of village in six aspects : structure, leadership, joint activity, coordination and communication and evaluation follow up-these were overall highly found ($\bar{X} = 3.82$) in this descending order: joint activity ($\bar{X} = 3.94$), coordination and communication ($\bar{X} = 3.90$), structure ($\bar{X} = 3.88$), joint target ($\bar{X} = 3.77$), leadership ($\bar{X} = 3.77$) and evaluation follow-up ($\bar{X} = 3.66$)

2. Participation of Khok Kong villagers in four aspects was overall highly found ($\bar{X} = 3.79$) in this descending order : joint benefit ($\bar{X} = 4.03$), joint management ($\bar{X} = 3.99$), joint decision making ($\bar{X} = 3.61$) and joint planning ($\bar{X} = 3.53$)

3. Satisfaction of tourists in six aspects was overall highly found ($\bar{X} = 3.67$) in this descending order : the most satisfaction of culture and way of life ($\bar{X} = 4.24$), followed by activities prepared for tourists ($\bar{X} = 3.89$) and overall satisfaction compared with expenses ($\bar{X} = 3.88$), while satisfaction of the remaining three aspects was moderately found : reception and service ($\bar{X} = 3.49$), safety ($\bar{X} = 3.36$) and location ($\bar{X} = 3.21$)

4. Problems on safety felt by tourists, on lighted walkway and on guard duty at night

5. Guidelines for developing village organization are in seeing the importance of evaluation follow-up, while participation and imparting knowledge for planning process should be developed. Development in tourists' satisfaction of accommodation and reception and service as well as safety should be implemented. Home Stay tourism in contact with rural culture and agriculture, the Tourism Authority of Thailand can enhance income from the village's unique agricultural products, linked with tourism and tourists' participation in agriculture based activities or linking such local products with goods transported to towns through tourism, part of rural development.